

אנומליה של המים - צפיפות

תיאור סיטואציה

ידוע כי עץ צף על פני המים ואילו ברזל שוקע במים - במה זה תלוי?
שמן קפוא שוקע בשמן נוזלי, אבל קוביות קרח צפות על פני המים - מדוע?

במשימה זו נעסוק בשאלות אלו.

כמות חומר המצויה בגוף כלשהו נמדדת ביחידות של קילוגרם (ק"ג) או גרם, מיליגרם, טון ועוד.

צפיפות חומר היא כמות החומר של יחידת נפח של החומר, לדוגמא כמות החומר של סמ"ק או כמות החומר של מ"ק. הצפיפות נמדדת ביחידות של כמות חומר לנפח, כלומר בגרם לסמ"ק (gr/cm^3) או ב- ק"ג למ"ק (kg/m^3).

<https://www.youtube.com/watch?v=SWS1iYgjnww> (סרטון)

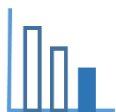

שמן צף על מים

חומר שצפיפותו קטנה יותר, צף על גבי נוזל שצפיפותו גדולה יותר.
עץ צף על פני המים. שמן צף על פני המים. לעומת זאת, ברזל שוקע במים כי צפיפות הברזל גדולה מצפיפות המים.

כאשר מחממים חומר, כמות החומר אינה משתנה, אבל צפיפותו משתנה. כמעט בכל החומרים הצפיפות קטנה כאשר הטמפרטורה עולה.

למשל, כדי שכדור פורח ימריא יש לחמם את הגז שבתוכו. החימום מקטין את צפיפות הגז שבתוך הבלון. כאשר צפיפות הגז תהיה קטנה מצפיפות האוויר, הכדור יעלה למעלה.

שמן קפוא שוקע בתוך שמן נוזלי

כאשר מקררים חומר בדרך כלל צפיפותו גדלה. למשל, כשמקפאים שמן צפיפותו גדלה. שמן קפוא צפיפותו גדולה יותר מצפיפות שמן נוזלי. ולכן אם נכניס קוביית שמן קפוא לתוך שמן נוזלי, הקובייה תשקע. יוצאי דופן מבחינה זו הם מים. (סרט)

<https://youtu.be/vMcFfiblJaA>

מקורות

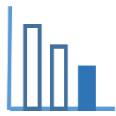
[האנומליה של המים](#)

[צפיפות](#)

[מסה](#)

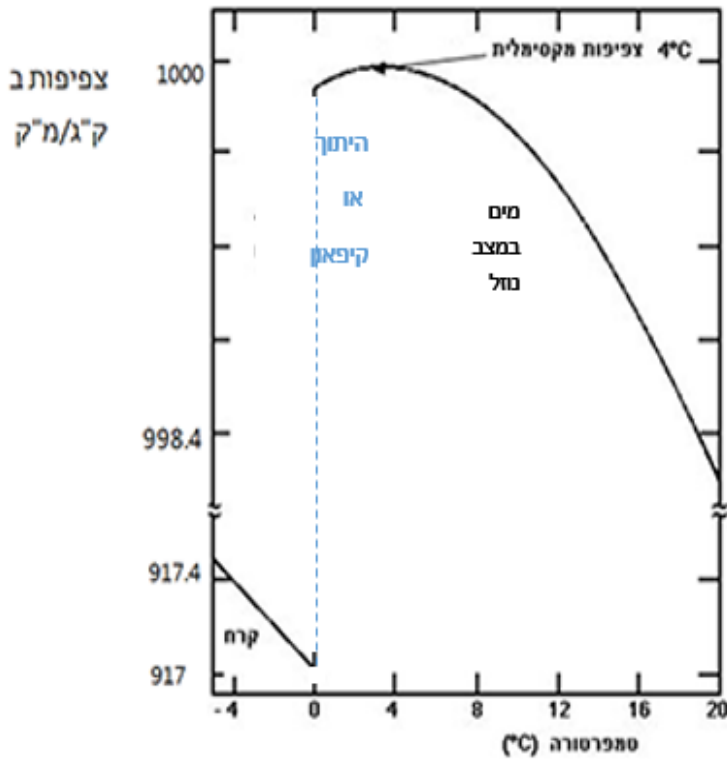
[צפיפות המים](#)

[גרף - מאפיינים פיזיקליים של המים](#)

פתרו את הבעיה הבאה

לפניכם גרף המתאר את התלות בין צפיפות של מים מתוקים לטמפרטורה של המים, וכן את התלות בין צפיפות של קרח לטמפרטורה של הקרח. התבוננו בגרף וענו על השאלות הבאות:

הערה: שימו לב לסימון = המצויין "קפיצה" בערכי הצפיפות - בין 917.4 לבין 998.4 שפירושה שקנה המידה אינו אחיד.

א. בגרף המתאר את הקשר בין צפיפות המים והטמפרטורה שלהם, ב-0°C יש גם מים וגם קרח. הצפיפות של מי קטנה יותר?

ב. נתון כי צפיפות המים ב-0°C היא $999.87 \frac{kg}{m^3}$. למה שווה ההפרש בין צפיפות המים לצפיפות הקרח ב-0°C?

ג. האם נכונה הטענה הבאה: ככל שמחממים מים (במצב נוזל) צפיפות המים יורדת. נמקו תשובתכם.

ד. ידוע כי קרח צף על פני המים. הסבירו תופעה זו.

